

VADLĪNIJAS EIROPAS SAVIENĪBAS FONDU 2014. – 2020. GADA PLĀNOŠANAS PERIODA DARBĪBAS PROGRAMMAS “IZAUGSME UN NODARBINĀTĪBA” 5.3.1. SPECIFISKĀ ATBALSTA MĒRĶA “ATTĪSTĪT UN UZLABOT ŪDENSAPGĀDES UN KANALIZĀCIJAS SISTĒMAS PAKALPOJUMU KVALITĀTI UN NODROŠINĀT PIESLĒGŠANAS IESPĒJAS” ATMAKSĀJAMĀS PALĪDZĪBAS APRĒĶINĀŠANAI

Vadlīnijas izstrādātas saskaņā ar [Ministru kabineta 2016.gada 21.jūnija noteikumu Nr.403 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 5.3.1. specifiskā atbalsta mērķa “Attīstīt un uzlabot ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas pakalpojumu kvalitāti un nodrošināt pieslēgšanas iespējas” īstenošanas noteikumi](#)” (turpmāk – MK noteikumi) 20.2.apakšpunktu.

Atmaksājamā palīdzība ir finanšu līdzekļi, kas finansējuma saņēmējam jāatmaksā Centrālai finanšu un līgumu aģentūrai, ja atbilstoši MK noteikumu 29.punktam¹ projekta īstenošanas rezultātā finansējuma saņēmējs nenodrošina projektā plānoto iznākuma rādītāja un iedzīvotāju īpatsvara sasniegšanu.

Atmaksājamās palīdzības aprēķināšanas kārtībā projekta līmenī piemēro Komisijas Īstenošanas regulas (ES) Nr. 215/2014 (2014. gada 7. marts)² 6. pantā noteikto principu, ka galamērķus uzskata par sasniegtiem, ja rādītājs ir sasniegts vismaz 85% apmērā. Izskatot atmaksājamās palīdzības piemērošanas gadījumu, vērtējot projektos sasniegto iznākuma rādītāju, projekta līmenī vērtē, vai tas ir sasniegts vismaz 85% apmērā.

Daļa no projekta īstenošanai piešķirtajiem Kohēzijas fonda (turpmāk – KF) līdzekļiem finansējuma saņēmējam jāatmaksā, ja nav sasniegts:

- projektā plānotais iznākuma rādītājs “Uzlaboto notekūdeņu attīrīšanas sistēmu apkalpoto iedzīvotāju skaita pieaugums” (projekta iesnieguma veidlapas 1.6.1.apakšpunkts) **un**
- projekta aprēķinos noteiktais iedzīvotāju īpatsvars, kuriem aglomerācijā nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstošu centralizēto notekūdeņu apsaimniekošanas pakalpojumu pieslēgumi.

5.3.1. specifiskā atbalsta mērķa “Attīstīt un uzlabot ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas pakalpojumu kvalitāti un nodrošināt pieslēgšanas iespējas” (turpmāk – 5.3.1. SAM) projektu iesniegumu 1.atlases kārtas projektiem informācija par iedzīvotāju īpatsvaru, izteikta skaitliski un procentuāli, norādīta projekta

¹ 29. Ja projekta īstenošanas rezultātā finansējuma saņēmējs nenasiedz apstiprinātajā projekta iesniegumā norādīto šo noteikumu 4.1. apakšpunktā minēto iznākuma rādītāja vērtību, kā arī to iedzīvotāju īpatsvaru, kuriem nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstošu centralizēto notekūdeņu apsaimniekošanas pakalpojumu pieslēgumi, finansējuma saņēmējs atmaksā sadarbības iestādei Kohēzijas fonda finansējumu par nenasiegtu iznākuma rādītāja apjomu. Atmaksājamo summu aprēķina, reizinot nenasiegtu iznākuma rādītāja apjomu ar vienas iznākuma rādītāja vērtības izmaksām, ko nosaka atbilstoši projekta faktiskā Kohēzijas fonda finansējuma un kopējās projektā sasniedzamās iznākuma rādītāja vērtības attiecībai. Atmaksājamās palīdzības mehānismu un finanšu korekciju nepiemēro, ja finansējuma saņēmējs sasniedz šo noteikumu 4.1. apakšpunktā minēto iznākuma rādītāja vērtību vai to iedzīvotāju īpatsvaru, kuriem nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstošu centralizēto notekūdeņu apsaimniekošanas pakalpojumu pieslēgumi.

² Komisijas Īstenošanas regula (ES) Nr. 215/2014 (2014. gada 7. marts), ar kuru paredz noteikumus, kā īstenot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu, attiecībā uz metodoloģiju klimata pārmaiņu mērķu sasniegšanas atbalstam, starpposma mērķu un galamērķu noteikšanu darbības rezultātu satvarā un intervences kategoriju nomenklatūru Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem

iesnieguma veidlapas 1.6.2. apakšpunktā, savukārt 5.3.1.SAM 2., 3. un 4. kārtas projektiem - iesniegumam pievienotajā izdevumu un ieguvumu analīzes dokumentā vai citur projekta iesniegumā.

N.B! Atmaksājamās palīdzības mehānismu nepiemēro, ja finansējuma saņēmējs sasniedz projektā plānoto iznākuma rādītāja vērtību (t.sk. arī tad, ja to sasniedz, piemērojot iedzīvotāju skaita vai 15% samazinājuma ietekmi) vai to iedzīvotāju īpatsvaru, kuriem nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstošu centralizēto notekūdeņu apsaimniekošanas pakalpojumu pieslēgumi, kas projektā paredzēts.

Sasniegto projekta uzraudzības rādītāju izmaiņu gadījumi:

1. projekta īstenošanas laikā aglomerācijā ir mainījies iedzīvotāju skaits, bet projekta ietvaros tiek sasniegts plānotais faktisko pieslēgumu skaits vai īpatsvars projekta iesniegumā noteiktajā aglomerācijas teritorijā – atmaksājamās palīdzības mehānisms netiek piemērots, bet projekta iesniedzējs sniedz pamatojumu iedzīvotāju skaita izmaiņām, izmantojot Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (turpmāk – PMLP) Iedzīvotāju reģistra (no 2021. gada 29. jūnija - Fizisko personu reģistrs) datus;
2. projekta īstenošanas laikā netiek izveidoti faktiskie pieslēgumi centralizētajai kanalizācijas sistēmai atbilstoši projektā plānotajam, kā rezultātā nav sasniegts projektā plānotais iznākuma rādītājs un īpatsvars – tiek piemērots atmaksājamās palīdzības mehānisms, pirms tam izvērtējot, vai iznākuma rādītāja vērtība ir sasniegta vismaz 85% apmērā vai atbilstoši iedzīvotāju skaita samazinājumam.

Iedzīvotāju skaita noteikšana aglomerācijā

Projekta iesnieguma veidlapas 1.6.2.apakšpunktā (attiecināms uz 5.3.1.SAM 1. atlases kārtas projektiem) vai izdevumu un ieguvumu analīzes dokumentā (un citur tekstā norādītā) plānotā iedzīvotāju īpatsvara (izteikts skaitliski un procentuāli) noteikšanai izmanto Vides aizsardzības un reģionālās attīstības (turpmāk – VARAM) pētījumā “Darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” 3.5.1.1. aktivitātes „Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība aglomerācijās ar cilvēku ekvivalentu lielāku par 2000” īstenošanas izvērtēšana un bāzes datu iegūšana 2014.–2020. gadam attiecībā uz aglomerāciju sasniegto atbilstoši Padomes Direktīvas 91/271/EEK (1991. gada 21. maijs) par komunālo notekūdeņu attīrīšanu prasībām” izstrādāto monitoringa anketa (turpmāk – Anketa) aizpildīšanas metodiku (turpmāk – Metodika), kas pieejama VARAM tīmekļvietnē: http://www.varam.gov.lv/lat/fondi/kohez/2014_2020/?doc=18640.

Ja aglomerācija ietver vairākas apdzīvotās vietas, informāciju nepieciešams norādīt par katru apdzīvoto vietu atsevišķi. Datu iegūšanai par iedzīvotāju skaitu aglomerācijā izmantojamais informācijas avots ir PMLP Iedzīvotāju reģistrs (no 2021. gada 29. jūnija - Fizisko personu reģistrs). VARAM katru gadu līdz 1.februārim sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējiem nosūta PMLP sagatavotos datus par attiecīgajā aglomerācijā ietilpstošo apdzīvoto vietu iedzīvotāju skaitu attiecīgā gada 1.janvārī.

Centralizētās kanalizācijas sistēmas (turpmāk – CKS) lietotāju (iedzīvotāju) īpatsvara aprēķināšana (procenti no aglomerācijas iedzīvotāju skaita):

$$A1 = \frac{B}{C} * 100, \text{ kur:}$$

A1 – pieslēgums (faktisko CKS lietotāju īpatsvars) gadā, kad tiek veikts apsekojums;

B – CKS lietotāju skaits;

C – Aglomerācijas iedzīvotāju skaits.

Katra nākamā gada vērtības noteikšanai tiek pievienoti papildu dati par CKS lietotāju (iedzīvotāju) skaitu attiecīgā gada sākumā (slēdzot līgumu par pieslēgšanos pie CKS, Pakalpojumu sniedzējs identificē deklarēto iedzīvotāju skaitu šajā mājsaimniecībā).

$$An = A(n - 1) + \frac{B}{C} * 100, \text{ kur:}$$

- An – pieslēguma līmenis (iedzīvotāju īpatsvars) gadā,;
- A(n-1) – CKS lietotāju (iedzīvotāju) īpatsvars iepriekšējā gadā;
- B – papildu CKS lietotāju (iedzīvotāju) skaits n gadā;
- C – n gada aglomerācijas iedzīvotāju skaits

Papildu īpašie gadījumi:

1. attiecībā uz internātskolām, sociālajiem namiem, īslaicīgas apmešanās vietām iedzīvotāju skaitu nosaka pēc gultu skaita, kas ir līdzvērtīgs lietotāju skaitam, attiecīgi palielinot aglomerācijas iedzīvotāju skaitu;
2. gadījumā, ja adresē nav deklarēta neviena persona, bet ir noslēgts līgums par ūdenssaimniecības pakalpojuma lietošanu, tad jāpieņem, ka adresē ir 1 lietotājs, vienlaicīgi arī palielinot aglomerācijas kopējo iedzīvotāju skaitu;
3. izveidotus pieslēgumus komersantiem (izņemot 1. punktā minētos) neieskaita projekta rezultāta rādītāju aprēķinos.

Atmaksājamās palīdzības piemērošana iedzīvotāju skaita samazinājuma gadījumā

Ja aglomerācijā kopējais iedzīvotāju skaits ir samazinājies, bet pilnā apmērā tiek sasniegts projektā plānotais iznākuma rādītājs, atmaksājamās palīdzības mehānismu nepiemēro.

Ja aglomerācijā kopējais iedzīvotāju skaits ir samazinājies un nav pilnā apmērā sasniegts projektā plānotais iznākuma rādītājs, aprēķina, kādā apmērā nav sasniegta iznākuma rādītāja vērtība un, ja nepieciešams, nosaka CKS pakalpojumu faktisko lietotāju skaitu un īpatsvaru.

Aprēķinu veic šādā secībā:

1. Procentuālā izteiksmē nosaka aglomerācijas iedzīvotāja skaita samazinājumu:

Iedzīvotāju skaits aglomerācijā	projektu uzsākot	48 000
	projektu pabeidzot (faktiskie dati)	45 500 jeb samazinājums par 5,2 %

2. Veic aprēķinu, vai nesasniegtā iznākuma rādītāja vērtība ir mazāka vai vienāda ar aglomerācijas iedzīvotāja skaita samazinājumu:

Projektā plānotais	iznākuma rādītājs – specifiskā atbalsta ietvaros uzlaboto notekūdeņu attīrīšanas sistēmu apkalpoto iedzīvotāju skaita pieaugums	450
Projektā faktiski sasniegtais		435 jeb nesasniegts par 3,3%

Piemērā norādītajā gadījumā iznākuma rādītājs nav sasniegts 3,3% apmērā, kas ir mazāks par aglomerācijas iedzīvotāju skaita samazinājumu (5,2%), tādējādi var secināt, ka nesasniegtā iznākuma rādītāja vērtība atbilst demogrāfiskajām tendencēm aglomerācijā.

Ja iznākuma rādītājs netiek sasniegts apmērā, kas ir mazāks vai vienāds ar aglomerācijas iedzīvotāju skaita samazinājumu (izteikts procentuāli), atmaksājamo palīdzību nepiemēro. Tas attiecināms arī uz gadījumiem, kad iedzīvotāju skaita samazinājums, izteikts procentuāli, ir lielāks par 15%.

Aprēķina 3. soli veic, ja nerasniegtais iznākuma rādītājs nav sasniegts apmērā, kas ir lielāks par aglomerācijas iedzīvotāju skaita samazinājumu

3. Veic aprēķinu, lai noteiktu, vai nerasniegtā iznākuma rādītāja vērtība ir mazāka vai vienāda ar 15%:

Projektā plānotais	iznākuma rādītājs – specifiskā atbalsta ietvaros uzlaboto notekūdeņu attīrīšanas sistēmu apkalpoto iedzīvotāju skaita pieaugums	450
Projektā faktiski sasniegtais		410 jeb nersasniegts par 8,8%

Piemērā norādītais plānotais iznākuma rādītājs 450 papildu iedzīvotāji māsjsaimniecībās ar pieslēgumu CKS netiek sasniegts apmērā (neizpilde ir 8,8%), kas ir lielāks par aglomerācijas iedzīvotāju skaita samazinājumu (5,2%), līdz ar to jāpārlicinās, vai faktisko pieslēgumu skaita neizpilde ir mazāka vai vienāda ar 15% pret projektā plānoto iznākuma rādītāju. Kā redzams, nerasniegtā iznākuma rādītāja vērtība iekļaujas pieļaujamā 15% samazinājuma intervālā. **Nemot vērā, ka piemērā iznākuma rādītāja neizpilde (8,8%) ir mazāka par 15% - atmaksājamo palīdzību nepiemēro.**

Ja iznākuma rādītāja neizpilde pret projektā plānoto vērtību ir mazāka vai vienāda ar 15%, atmaksājamo palīdzību nepiemēro.

Aprēķina 4. un 5. soli veic, ja nerasniegtais iznākuma rādītājs nav sasniegts apmērā, kas ir lielāks par 15% no projektā plānotā iznākuma rādītāja (neattiecas uz gadījumiem, kad demogrāfiskā ietekme ir lielāka par 15%).

4. Veic aprēķinu, lai noteiktu, vai nerasniegtā iznākuma rādītāja vērtība ir lielāka par 15%:

Projektā plānotais	iznākuma rādītājs – specifiskā atbalsta ietvaros uzlaboto notekūdeņu attīrīšanas sistēmu apkalpoto iedzīvotāju skaita pieaugums	450
Projektā faktiski sasniegtais		375 jeb nersasniegts par 17%

Projektā plānotais iznākuma rādītājs 450 papildu iedzīvotāji māsjsaimniecībās ar pieslēgumu CKS netiek sasniegts (tas ir 375), un arī nerasniegtā iznākuma rādītāja vērtība neiekļaujas 15% pieļaujamā samazinājumā (piemērā augstāk iznākuma rādītājs netiek sasniegts 17% apmērā), līdz ar to ir jāveic aprēķins, vai projektā tiek sasniegts projektā aprēķinātais plānotais iedzīvotāju īpatsvars (izteikts procentuāli), kuriem nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstoši CKS pakalpojuma pieslēgumi.

Šo pieslēgumu sasniegšanu nodrošina ne tikai projektā plānotie pieslēgumi, bet arī citu projektu ietvaros vai ārpus projektu aktivitātēm izveidotie faktiskie pieslēgumi (piemēram, pieslēgumi pie 2007. - 2013.gada plānošanas periodā īstenotā projekta izbūvētās infrastruktūras vai par pakalpojumu sniedzēja, pašvaldības līdzekļiem izbūvētās cauruļvadu infrastruktūras).

5. Veic aprēķinu, lai noteiktu, vai tiek sasniegts projektā aprēķinātais iedzīvotāju īpatsvars (izteikts procentuāli), kuriem nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstošu CKS pakalpojumu pieslēgumi:

Projekta stadija	Projekta rādītāju nosaukums	Projekta rādītāju skaitliskā vērtība
Projekts (plānotā situācija projekta noslēgumā, ņemot vērā projekta un ārpus projekta ietekmi)	Iedzīvotāju skaits aglomerācijā (1)	50 000
	Iedzīvotāju skaits, kuriem ir nodrošināti faktiskie CKS pieslēgumi (2)	48 000
	Iedzīvotāju skaits, kuriem nodrošināti CKS pakalpojumu faktiskie pieslēgumi (450 projekta ietvaros kā iznākuma rādītājs, 50 – ārpus projekta) (3)	48 500
	Iedzīvotāju īpatsvars, kuriem nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstošu CKS pakalpojumu pieslēgumi (4=3/1)	97,00%
Pēc projekta pabeigšanas (faktiskā situācija)	Iedzīvotāju skaits aglomerācijā (5)	49 000
	Iedzīvotāju skaits, kuriem nodrošināti CKS faktiskie pieslēgumi (375 projektā un 25 no citiem projektiem) (6= sasniegtais iznākuma rādītājs (375 iedz.) + (2) + no citiem projektiem (25 iedz.))	48 400
	Kopējais iedzīvotāju īpatsvars, % no aglomerācijas iedzīvotāju kopskaita (7=6/5*100)	98,8%

Lai gan projektā plānotais iznākuma rādītājs 450 papildu iedzīvotāji mājāsaimniecībās ar izveidotu pieslēgumu CKS netiek sasniegts (neizpilde pārsniedz 15% no projektā plānotās vērtības), tomēr plānotais iedzīvotāju īpatsvars (izteikts procentuāli), kuriem nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstošu CKS pakalpojumu pieslēgumi, tiek sasniegts (piemērā tas pat tiek pārsniegts un ir 98,8%), līdz ar to **atmaksājamās palīdzības mehānisms nav jāpiemēro. Aprēķinot īpatsvara vērtību, nem vērā faktisko sasniegto iznākuma rādītāja vērtību.**

Ja iznākuma rādītāja neizpilde pret projektā plānoto vērtību ir lielāka par 15%, bet tiek sasniegts projektā plānotais iedzīvotāju īpatsvars, kuriem nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstošu CKS pakalpojumu pieslēgumi, atmaksājamo palīdzību nepiemēro. Vienlaikus projektā sasniegtajam iznākuma rādītājam jābūt izpildītam 65% apmērā.

Atmaksājamās palīdzības mehānisma noteikšanas kārtība

Iznākuma rādītājs tiek sasniegts projektā plānotajā apmērā	AP mehānisma piemērošanu neizvērtē
Iznākuma rādītājs netiek sasniegts projektā plānotajā apmērā, bet nesasniegtā vērtība, izteikta procentuāli, ir mazāka vai vienāda ar iedzīvotāju skaita samazinājumu aglomerācijā (izteiktu procentuāli)*	AP nepiemēro
Iznākuma rādītājs netiek sasniegts projektā plānotajā apmērā, bet nesasniegtā vērtība iekļaujas 15% robežās (salīdzinot pret projektā plānoto sasniedzamo iznākuma rādītāja vērtību)	AP nepiemēro
Iznākuma rādītājs netiek sasniegts projektā plānotajā apmērā, bet ir sasniegts vismaz 65% apmērā (rēķinot pret projektā plānoto iznākuma rādītāja vērtību), vienlaikus tiek sasniegta projektā plānotā iedzīvotāju īpatsvara vērtība (izteikta procentuāli)	AP nepiemēro
Iznākuma rādītājs netiek sasniegts projektā plānotajā apmērā, vienlaikus nesasniegtā vērtība pārsniedz 15% (rēķinot pret projektā plānoto iznākuma rādītāja vērtību) un netiek sasniegta arī projektā plānotā iedzīvotāju īpatsvara vērtība	AP piemēro

* attiecas arī uz gadījumiem, kad iedzīvotāju skaita samazinājums ir lielāks par 15%

Atmaksājamās palīdzības aprēķins

Atmaksājamās palīdzības summu aprēķina, reizinot nesasniegto iznākuma rādītāja (iedzīvotāju skaits) apjomu ar vienas iznākuma rādītāja vērtības izmaksām, ko nosaka atbilstoši projekta faktiskā KF finansējuma un kopējās projektā plānotās sasniedzamās iznākuma rādītāja vērtības attiecībai, ja projekta iesniedzēja saņemtais KF finansējuma apmērs ir mazāks par lēmumā par projekta iesnieguma apstiprināšanu norādīto.

Ņemot vērā principu, ka par sasniegtu mērķi uzskata arī tādu iznākuma rādītāja vērtību, kas sasniegta vismaz 85% apmērā, atmaksājamo palīdzību aprēķina tai nesasniegtajai iznākuma rādītāja daļai, kas pārsniedz 15%.

Projekta stadija	Projekta rādītāju nosaukums	Projekta rādītāju skaitliskā vērtība
Projekts (plānotā situācija projekta noslēgumā)	Iznākuma rādītājs – specifiskā atbalsta ietvaros uzlaboto notekūdeņu attīrīšanas sistēmu apkalpoto iedzīvotāju skaita pieaugums (1)	450
	Projektā sākotnēji apstiprinātais KF finansējums, EUR (2)	1 000 000
Pēc projekta pabeigšanas (faktiskā situācija)	Iznākuma rādītājs – specifiskā atbalsta ietvaros uzlaboto notekūdeņu attīrīšanas sistēmu apkalpoto iedzīvotāju skaita pieaugums (3)	375
	Projektā faktiski izmaksātais KF finansējums, EUR (4)	900 000
	Vienas plānotā iznākuma rādītāja vērtības faktiskās izmaksas, EUR/iedz. (5=4/1)	2000
	Minimāli sasniedzamais iznākuma rādītājs, piemērojot 15% pielaidi (6 = 1 - 15%)	383
	Starpība starp minimāli sasniedzamo un faktiski sasniegto iznākuma rādītāju (7 = 6 - 3)	8
	Atmaksājamā palīdzība, EUR (8 = 7 * 5)	16 000